

Informácia o priebehu a výsledkoch Samitu Stredoeurópskej iniciatívy (SEI) na úrovni predsedov vlád 4. decembra 2018 v Záhrebe

Výročný Samit Stredoeurópskej iniciatívy (SEI) na úrovni predsedov vlád sa uskutočnil **4. decembra 2018 v Záhrebe**, na pozvanie predsedu vlády Chorvátskej republiky (predsedníckej krajiny SEI v roku 2018) Andreja Plenkovića. **Delegáciu Slovenskej republiky na Samite SEI viedol predseda vlády Peter Pellegrini.** Stretnutie predsedov vlád (samit) členských krajín SEI je pravidelným podujatím SEI na záver predsedníctva danej krajiny. Na okraj samitu predseda vlády Slovenskej republiky absolvoval bilaterálne rokovania s predsedom vlády Chorvátskej republiky Andrejom Plenkovićom a podpredsedníčkou vlády Ukrajiny pre európsku a euroatlantickú integráciu Ivannou Klympush-Tsintsadze.

Chorvátsko venovalo realizácii Samitu SEI pozornosť na **najvyššej politickej úrovni**. Premiér A. Plenković sa na okraj Samitu stretol so všetkými vedúcimi delegácií na úrovni predsedu vlády a podpredsedu vlády (Maďarsko, Albánsko, Macedónsko, Rumunsko, Slovensko a Ukrajina). Na slávnostnej večeri v predvečer konania Plenárneho zasadnutia SEI sa zúčastnila aj chorvátska prezidentka K. Grabar-Kitarović, predseda parlamentu G. Jandroković, a ministerka zahraničných vecí a európskych záležitostí Chorvátska M. Pejčinović-Burić. Iniciatíva, s ktorou Chorvátsko k príprave Samitu pristúpilo, možno vnímať aj v kontexte príprav na nadchádzajúce predsedníctvo v Rade EÚ v roku 2020.

Ostatné členské krajiny SEI boli zastúpené na ministerskej úrovni, resp. úrovni štátnych tajomníkov s výnimkou Slovinska a Rakúska, ktoré reprezentovali veľvyslanci.

Ako hostia sa Samitu zúčastnili komisár EK pre európske susedstvo a rokovania o rozšírení J. Hahn, predseda Európskej banky pre obnovu a rozvoj (EBRD) S. Chakrabarti, generálny tajomník Jadransko-iónskej iniciatívy (AII) G. Castellaneta, generálna riaditeľka Rady štátov Baltského mora (CBSS) M. Mora, ako aj zástupcovia OBSE, Rady Európy a Regionálnej rady pre spoluprácu (RCC).

Témou samitu bolo **„Budovanie bezpečnosti, posilňovanie ekonomiky a umožnenie prosperity“**. Samit sa aj tento rok tradične sústredil na otázky, akými sú posilňovanie európskej regionálnej stability a bezpečnosti, podpora krajinám regiónu západného Balkánu a východnej Európy na ich eurointegračnej ceste, ale aj agende trvalo udržateľného rastu a s tým spojeným ekonomickým výzvam.

Samit slávnostne otvoril predseda vlády Chorvátska A. Plenković, ktorý vo svojom vystúpení ocenil, že počas 29 rokov existencie sa SEI podarilo konsolidovať postavenie novovzniknutých štátov západného Balkánu na medzinárodnej scéne a podporiť ich tranzície z plánovaných ekonomík na trhové. Vyzdvihol SEI ako platformu na odovzdávanie skúseností z transformácie. Za najväčšiu hrozbu, ktorej región v súčasnosti čelí, označil nelegálnu migráciu a vyzval k lepšej spolupráci medzi krajinami, s dôrazom na ochranu vonkajších hraníc. Medzi bezpečnostnými hrozbami zmienil situáciu na Ukrajine, ktorú označil za neakceptovateľnú. Chorvátsko podľa A. Plenkovića podporuje všetky diplomatické iniciatívy, ktoré by pomohli urovnaniu tejto krízy.

Pokiaľ ide o rozširovanie, zdôraznil, že región potrebuje jasnú cestovnú mapu vedúcu k transformácii na západný štýl demokracií. SEI má podľa slov chorvátskeho premiéra

potenciál prispievať k posilneniu ekonomiky krajín regiónu, ktoré na sebe do veľkej miery závisia. Na záver upriamil pozornosť na predsedníctvo Chorvátska v Rade EÚ v roku 2020.

Vedúci slovenskej delegácie predseda vlády **Peter Pellegrini** vo svojom prejave v rámci Plenárneho zasadnutia SEI akcentoval potrebu pokračovať v európskom rozširovacom procese a nepovoľovať v podpore a odovzdávaní našich skúseností z prístupového procesu partnerom na západnom Balkáne a v krajinách východného partnerstva. SEI musí aj naďalej pôsobiť ako príklad užitočnej susedskej spolupráce, pretože vďaka spojeniu členov a nečlenov EÚ, zostáva aj naďalej vzájomne sa obohacujúcou regionálnou platformou pre všetkých. Premiér informoval zástupcov vlád členských štátov SEI o našom blížiacom sa predsedníctve v OBSE, počas ktorého má Slovensko ambíciu byť advokátom pre efektívny a fungujúci multilateralizmus, pričom našou prioritou bude prevencia konfliktov s fokusom na zlepšenie života obyčajných ľudí, zvlášť v týmito konfliktmi postihnutých oblastiach.

Albánsko za dôležité považuje paralelné procesy európskej integrácie a posilňovania spolupráce krajín západného Balkánu. Hoci sú aj náročnejšie chvíle vo vzťahoch, víziou by malo byť spoločné úsilie k jednotnému trhu. SEI môže podľa predsedu vlády Albánska E. Ramu vytvoriť dodatočný tlak na EÚ, aby sa otvorila rozširovaniu. Podčiarkol tiež úlohu NATO pri udržiavaní strategickej stability v Európe.

Predseda vlády **Macedónska** Z. Zaev poukázal na kritický význam dobrých susedských vzťahov pre členstvo v EÚ a NATO. V tomto kontexte podčiarkol politickú zodpovednosť lídrov. Poďakoval Bulharsku za podporu a ukázanie príkladu líderstva. Dotkol sa otázky názvu krajiny a dohody s Gréckom. Pokiaľ ide o utečeneckú krízu, Macedónsko je podľa slov premiéra spoľahlivým partnerom a je pripravené pomôcť pri ochrane hraníc.

Taktiež predseda vlády **Čiernej Hory** M. Simonović akcentoval aspekt konektivity ako úspechu regiónu a poukázal na priestor v rámci SEI na ďalšie zlepšovanie ako konektivity tak digitalizácie. Len stabilný západný Balkán prispeje k bezpečnej Európe. SEI podľa jeho slov môže posilňovať odolnosť voči výzvam a zvyšovať pripravenosť na rýchle zmeny.

Pre **Maďarsko** je tiež pristúpenie západného Balkánu do EÚ dôležité pre celkovú bezpečnosť. Podpredseda vlády a minister vnútra S. Pinter, ktorý po odchode premiéra Orbána vystúpil v pléne, potvrdil záväzok Maďarska, ako zakladajúceho člena SEI, voči tejto iniciatíve a ochotu zvýšiť svoj príspevok do kooperačného fondu. Podľa jeho slov je západný Balkán najviac ohrozený migráciou s rizikom terorizmu a vyjadril pripravenosť Maďarska podeliť sa o vedomosti a poskytnúť podporu v podobe policajných zložiek. Pokiaľ ide o ekonomickú spoluprácu, za hlavný nástroj označil dobrú infraštruktúru.

Podpredsedníčka vlády **Ukrajiny** I. Klympush-Tsintsadze vo svojom vystúpení položila ťažisko na rusko – ukrajinský konflikt a vyzvala EÚ a NATO, aby ochraňovali svoje hodnoty. Nik podľa jej slov nie je bezpečný pred hybridnými hrozbami.

Komisár **EK** J. Hahn zdôraznil, že právny štát, dobré susedské vzťahy, základné práva a dobré spravovanie vecí verejných, sú základné demokratické hodnoty EÚ. Prítomných uistil, že pri dosahovaní týchto cieľov bude EK napomáhať aj prostredníctvom posilňovania spolupráce so SEI.

V rozprave vystúpili aj zástupcovia všetkých ostatných členských krajín SEI. V ich príspevkoch rezonovali témy **posilnenia vzájomnej spolupráce** s prepojením na **bezpečnosť, stabilitu**

a prosperitu regiónu, proces európskej integrácie a úlohy SEI, ktorú zohráva. Rezonovala téma nelegálnej migrácie s dôrazom na prevenciu a ochranu vonkajších hraníc a boj proti obchodovaniu s ľuďmi. Diskusia reflektovala aj spoločnú snahu o posilnenie regionálnej stability a bezpečnosti. Zástupcovia krajín, ktoré už sú súčasťou EÚ, vyjadrili pripravenosť podeliť sa o skúsenosti a výzvy v procese integrácie a poskytovať pomoc krajinám západného Balkánu a východnej Európy na ich ceste do EÚ a v transformácii, ktorú tento cieľ vyžaduje. Hovorilo sa tiež o potrebe podporovať trvalo udržateľný rast najmä v kontexte nových ekonomických výziev. Práve ekonomické oživenie podľa mnohých zvyšuje perspektívu na získanie členstva v EÚ a NATO. Viacerí rečníci zdôraznili potrebu sústrediť sa na rozvoj regionálnej dopravnej infraštruktúry, spolupracovať v oblasti interkultúrnej výmeny, vzdelávania a formou vedeckej diplomacie.

Diskusia sa tiež dotkla **budúcnosti a fungovaniu tejto najstaršej regionálnej platformy** po vystúpení Rakúska k 31. 12. 2018, ako i priebežnému vyhodnoteniu implementácie Akčného plánu SEI na roky 2018-2020. Rakúsko, zastúpené len na úrovni veľvyslanca, zdôraznilo, že iniciatívu opúšťa bez finančných záväzkov a s krajinami SEI bude spolupracovať v rámci platformy EÚ. Odchod Rakúska bol členskými krajinami prijatý s ľútosťou, avšak s rešpektom k danému rozhodnutiu krajiny, ktorá k tomuto kroku pristúpila po komplexnom prehodnotení členstva vo všetkých medzinárodných organizáciách.

Zazneli slová vďaky adresované generálnemu tajomníkovi SEI, ktorým je Giovanni Caracciolo di Vietri (Taliansko) za vynikajúcu prácu odvedenú počas dvoch mandátov na čele Výkonného sekretariátu SEI. Jeho druhý mandát končí 31. 12. 2018 a vo funkcii ho od 1. 1. 2019 nahradí Sen. Roberto Antonione (Taliansko). Jeho kandidatúra bola schválená tichou procedúrou členskými krajinami SEI ešte pred konaním samitu 29. 11. 2018. Plénum vzalo na vedomie jeho vymenovanie.

Zasadnutie uzatvorilo **formálne odovzdanie predsedníctva SEI Taliansku v roku 2019**. Ministerka pre regionálne záležitosti a autonómiu Talianska, Erika Stefani, medzi prioritami talianskeho predsedníctva zmienila konektivitu, dobrú správu vecí verejných, právny štát, medzikultúrnu spoluprácu a vedeckú diplomáciu. Taliansko je odhodlané posilňovať vzťahy s ďalšími partnermi vrátane Európskej komisie a usilovať o lepšiu medzinárodnú viditeľnosť SEI.

Po formálnej stránke, samit schválil Smernice a procedurálne pravidlá SEI, ako aj implementačnú správu za rok 2018 v zmysle Akčného plánu SEI na roky 2018-2020.

Paralelne so Summitom SEI sa v Záhrebe uskutočnilo aj **Biznis fórum** „Inováciami ku konkurencieschopnosti“, ktorého usporiadateľom bola Chorvátska hospodárska komora. Podujatie otvoril PV HR A. Plenković, ktorý v rámci svojho prejavu uviedol, že *„tie štáty, ktoré sa prispôsobujú rýchlym zmenám na trhoch a ktoré držia krok s technickou revolúciou a sledujú digitálnu spoločnosť a digitálnu ekonomiku, dosahujú lepšie výsledky v exporte a hospodárskom raste ich krajín“*.

Bilaterálne rokovanie predsedu vlády SR s podpredsedníčkou vlády UA počas samitu SEI v Záhrebe

Na okraj plenárneho zasadnutia samitu SEI sa uskutočnilo bilaterálne stretnutie s delegáciou Ukrajiny, ktorú viedla Ivanna Klympush-Tsintsadze, podpredsedníčka vlády UA pre európsku a euro-atlantickú integráciu (PPV UA). Nosnou témou stretnutia bola diskusia o aktuálnom

vývoji na Ukrajine, s dôrazom na ukrajinsko-ruský konflikt. PPV UA informovala o nedávnom incidente v Kerčskom prieplave, pri ktorom bolo ruskými vojenskými zložkami zadržaných 25 ukrajinských námorníkov. Podľa I. Klympush je situácia komplikovaná a veľmi napätá, pričom vyjadrila skepticizmus pokiaľ ide o jej vyriešenie. V tejto súvislosti sa Ukrajina s nádejou pozerá na nadchádzajúce predsedníctvo SR v OBSE a verí, že aj toto prispeje k nájdeniu mierového riešenia sporu. Ako ďalej I. Klympush uviedla, zásahom do životov ukrajinských občanov sú aj prebiehajúce hospodárske reformy, cieľom ktorých je priblíženie krajiny k západoeurópskym demokratickým princípom tak, aby sa cieľ, ktorým je európska integrácia Ukrajiny, stal nezvratným.

Predseda vlády Peter Pellegrini ubezpečil partnerku o podpore Slovenska a dodal, že Ukrajina je nielen našim priateľom a dôležitým susedom, ale že udržanie jej suverenity a územnej celistvosti je aj našou prioritou. Rovnako bude táto téma prioritnou aj počas SK OBSE PRES. V rámci spoločnej pozície ČK EÚ a NATO považujeme Minské dohody za základ ďalšieho mierového riešenia.

P. Pellegrini ďalej ocenil pokrok, ktorý v oblasti reforiem Ukrajina dosiahla za ostatné obdobie a ubezpečil partnerku, že Slovensko z vlastnej skúsenosti pozná aké sú zásadné hospodárske reformy pre občanov bolestivé. Ako dodal, aj keď ide zložitý proces, treba v ňom pokračovať.

V rámci bilaterálnej spolupráce, partneri ocenili rastúcu obchodnú bilanciu, keď len za posledný rok vzrástol vzájomný obchod o 36%. Partneri sa zhodli na potrebe zintenzívniť dynamiku vzájomných hospodárskych vzťahov, čomu by podľa I. Klympush napomohlo rokovanie expertov obidvoch krajín v rámci spoločnej Medzivládnej komisie pre hospodársku a vedeckotechnickú spoluprácu medzi Slovenskou republikou a Ukrajinou. P. Pellegrini túto iniciatívu podporil.

Na záver stretnutia pozvala I. Klympush predsedu vlády P. Pellegriniho na návštevu Ukrajiny.

Oficiálne rokovanie predsedu vlády SR s predsedom vlády Chorvátskej republiky po ukončení summitu SEI v Záhrebe

V úvode stretnutia predseda chorvátskej vlády Andrej Plenković vyjadril potešenie, že mohol privítať slovenského premiéra na summite SEI a zároveň poďakoval za možnosť zúčastniť sa Summitu priateľov kohézie EÚ, organizovanom 29. 11. 2018 v Bratislave. Obidvaja partneri konštatovali bezproblémový charakter bilaterálnych vzťahov, ako aj zhodu vo vzájomných názoroch v aktuálnych oblastiach, akými sú o.i. agenda EÚ, OSN a bezpečnosť.

Predseda vlády P. Pellegrini potvrdil podporu SR ambícii HR stať sa členom Schengenského priestoru po splnení potrebných technických podmienok. Ako A. Plenković ďalej informoval, vstup do Schengenu je jednou zo zahraničnopolitických priorít vlády nielen pokiaľ ide o bezpečnosť jeho krajiny, ale aj bezpečnosť vonkajšej hranice EÚ.

Slovensko dlhodobo spolupracuje s HR pri príprave chorvátskeho predsedníctva v rade EÚ, ktoré prevezme v roku 2020. Odovzdanie našich skúseností môže byť, vzhľadom na porovnateľnú veľkosť našich krajín, veľmi užitočné, s čím premiér Plenković plne súhlasil a vyjadril poďakovanie za pomoc v danej oblasti.

Ďalšou ambíciou Chorvátska, v ktorej disponuje plnou podporou Slovenska, je jeho členstvo v eurozóne. A. Plenković informoval, že jeho krajina by chcela splniť Maastrichtské kritériá ešte pred HR EU PRES, to znamená, do konca roka 2019. P. Pellegrini navrhol aj v tomto prípade využiť skúsenosti Slovenska a zamerať pozornosť na verejnú kontrolu cien. Zároveň zdôraznil, že sme jedinou krajinou V4, ktorá je členom eurozóny a naše skúsenosti s eurom sú pozitívne. Slovensko je relatívne malá a otvorená ekonomika, ktorej zavedenie eura pomohlo, zjednodušil sa obchod, cestovanie občanov do krajín eurozóny, zvýšila sa naša bezpečnosť a stabilita na finančných trhoch.

Obaja premiéri vyjadrili spokojnosť s vývojom vzájomnej obchodnej bilancie, ktorá aktuálne prevyšuje sumu 200 mil. eur. A. Plenković pri tejto príležitosti vyjadril záujem o zvýšenie prísunu investícií zo SR hlavne do hotelového sektora.